

- Карпатських українців у 1919-1939 рр. / Петро Стерчо. – Торонто : Наук. т-во ім. Т. Шевченка, 1965. – 288 с. : фото.
 Зі змісту : [про І. Кедюлича]. – С. 69, 76, 111.
11. Химинець, Ю. Іван Кедюлич-Чубчик / Юліян Химинець // Химинець, Ю. Тернистий шлях до України / Юліян Химинець. – Ужгород : Гражда, 1996. – С. 329-335.
 12. Химинець, Ю. Мої спостереження із Закарпаття / Юліян Химинець. – Нью-Йорк : Накладом Карпатського Союзу, 1984. – 189 с. : фото.
 Зі змісту : [про І. Кедюлича]. – С. 73, 81, 82. : портр., 83.
 13. Шандор, В. Спомини / Вікентій Шандор. – Т. 1. : Карпатська Україна 1938–1939. – Ужгород : Гражда, 1996. – 389 с.
 Зі змісту : [про І. Кедюлича]. – С. 141, 330.
- ***
14. Бачинський, І. На Тернопільщині відкрито меморіал загиблим воїнам УПА : [про І. Кедюлича] / Іван Бачинський // Карпат. голос. – 1997. – 23-29 жовт. – С. 3. : портр.
 15. Божук, Г. Трагічні літа героїчного життя : до 85-х народин І. Кедюлича / Ганна Божук // Новини Закарпаття. – 1997. – 11 груд. – С. 6. : портр.
 16. Будар, Т. Вони боролися за Україну. Нескореним оборонцям – немеркнуча пам'ять : [в т. ч. про І. Кедюлича] / Тетяна Будар // Лемки Карпат. – 2011. – квіт.-трав. – С. 3. : портр., фото.
 17. Великий окружний з'їзд у Великім Березнім : [в т. ч. про поручика „Карпатської Січі” І. Кедюлича] // Нова свобода. – 1939. – 31 січ. – С. 20.
 18. Ситник, О. УПА на Закарпатті : [в т. ч. про старшину УПА І. Кедюлича] / Олександр Ситник // Карпат. голос. – 1997. – 23-29 жовт. – С. 6. : фото.
 19. Шелепець, В. „Квіти – свідчення моєї свободи...”. Пам'яті матері з нагоди 100-річчя від дня її народження : [в т. ч. згадка про І. Кедюлича] / Володимир Шелепець // Фест. – 2011. – 17-23 лют. – С. 13. : фото.

ГРУДЕНЬ: 17

ВАСИЛЬ ІВАНОВЧИК

100-річчя від дня народження
 громадсько-політичного діяча (1912–1995)

У числі будівничих Карпато-Української держави гідне місце займає юрист, активний учасник молодіжного народовецького руху Василь Івановчик.

Василь Івановчик народився 17 грудня 1912 р. в м. Дукес-Галла штату Пенсільванія. Його батьки були вихідцями із Закарпаття,

які в пошуку заробітку ще на початку ХХ ст. переїхали до Сполучених Штатів Америки, де проживали до 1924 р.

У 1924 р. родина Івановчиків повернулася до рідного краю. Дванадцятирічний Василь поступив до Ужгородської державної гімназії, яку із успіхом закінчив у 1932 р. Здобувши середню освіту, він того ж року поступив на юридичний факультет Братиславського університету ім. Я. А. Коменського, по завершенні якого (1938 р.) здобув ступінь доктора права (JUDr).

Навчаючись в Братиславі, Василь Івановчик активно займався громадською діяльністю – був провідним діячем братиславського „Товариства українських католицьких студентів” (засноване у 1932 р.), місцевої філії товариства „Просвіта” та „Академічного відділу абстинентів Підкарпатської Русі”. У 1934–1936 рр. він очолював братиславську філію „Союзу Підкарпатських Руських Студентів”, яка в цей період об’єднувала понад 40 студентів-народовців із Підкарпатської Русі та Пряшівщини, проводила активну культурно-просвітницьку роботу серед студентської та робітничої молоді. Василь Івановчик входив до організаційного комітету „Другого З’їзду Народовецької Молоді Підкарпатської Русі”, який із великим розмахом пройшов 1 липня 1934 р. в Мукачеві. Згодом він брав діяльну участь у підготовці та проведенні „Першого Конгресу українського високошкільного студентства Підкарпатської Русі” (Ужгород, 28 червня 1936 р.).

В цей же період В. Івановчик став активістом підпільної ексекутиви Організації Українських Націоналістів, що на той момент вже активно діяла в Закарпатті і мала розгалужену систему осередків у середніх навчальних закладах краю та тих чехословацьких вишах, де навчалася закарпатська молодь. Саме із націоналізмом Василь Івановчик пов’язував майбутнє українського народу, виступаючи 28 червня 1936 р. на „I-му Конгресі українського високошкільного студентства Підкарпатської Русі”, він заявив з цього приводу: „Націоналізм – це одинокий вихід із грізного положення українського народу на всіх українських землях”.

По завершенні університетських студій Василь Івановчик повернувся до Підкарпатської Русі і активно включився в боротьбу за автономію. 4 вересня 1938 р. Василя Івановчика, Степана Росоху та Івана Рогача, як безперечних лідерів народовецької молоді, було обрано до управи „Першої Руської (Української) Центральної

Народної Ради”, яка тоді ухвалила текст вимоги про негайне надання Підкарпатській Русі автономії. Того ж дня молоді народовці провели у Народному Домі товариства „Просвіта” в Ужгороді установчі організації „Українська Національна Оборона”, завданням якої був захист території краю від іноземного втручання. Головою цієї організації було обрано Василя Івановчика. Слід відзначити, що у листопаді 1938 р. саме на основі „Української Національної Оборони” було створено Карпатську Січ, бійці якої рішуче протистояли угорській окупації Карпатської України у трагічні дні березня 1939 р.

Протягом листопада 1938 – березня 1939 рр. Василь Івановчик працював суддею окружного суду у Великому Березному. Після падіння Карпатської України він перебрався до Праги, де у 1940 р. був заарештований ГЕСТАПО і до 1945 р. перебував у концтаборі Аушвіц.

Після війни (розуміючи, що повернення Закарпаття, де вже встановилася радянська влада, може коштувати свободи, чи навіть життя) Василь Івановчик емігрував на захід. Спочатку жив в Західній Німеччині, 30-31 жовтня 1945 р. брав участь у 3’їзді української еміграції в Ашафенбурзі. У 1955 р. В. Івановчик разом із дружиною Анною та донькою Любою перебрався до США. Тут він протягом двох років працював робітником на промисловому підприємстві м. Клівленда (штат Огайо), а від 1957 до 1985 року – службовцем місцевого муніципалітету. Проживаючи у США, Василь Івановчик брав участь у діяльності міжнародної громадської організації – Світове Братство „Карпатська Січ”.

Помер Василь Івановчик 8 лютого 1995 р. у Клівленді, де й похований.

КОСТЯНТИН КУЦОВ

Джерельні приписи:

1. Конгрес українського високошкільного студентства на Закарпатті : [подано також урив. із промови В. Івановчика на Конгр.] // Свобода=Svoboda. – Джерсі Сіті [США]. – 1936. – №. 171. – С. 3.
2. Худанич, В. І. Василь Івановчик : 17.12.1912–08.02.1995 / Василь Іванович Худанич / Худанич, В. І. Світове Братство Карпатська Січ / Василь Іванович Худанич. – Ужгород : Гражда, 2005. – С. 168-169.
3. Худанич, В. І. Івановчик Василь : [громад.-політ. діяч] / В. І. Худанич // Енциклопедія Закарпаття : визначні особи ХХ ст. – Ужгород : Гражда, 2007. – С. 138-139.